

Абакумов Олександр Юрійович,
здобувач ступеня доктора філософії
Національної академії внутрішніх справ

**ТАКТИЧНІ ОПЕРАЦІЇ ПОЧАТКОВОГО ЕТАПУ
РОЗСЛІДУВАННЯ ПРИЙНЯТТЯ ПРОПОЗИЦІЇ, ОБІЦЯНКИ
АБО ОДЕРЖАННЯ НЕПРАВОМІРНОЇ ВИГОДИ СЛУЖБОВОЮ
ОСОБОЮ**

Удосконалення процесу розкриття й розслідування прийняття пропозиції, обіцянки або одержання неправомірної вигоди службовою особою залежить від рівня запровадження у слідчу діяльність новітніх криміналістичних розробок, що базуються на синтезі теоретичних знань і передової слідчо-судової практики, серед іншого, тактичних операцій [1, с. 186].

За своєю суттю тактичні операції є: 1) сукупністю тактичних засобів реалізації методів розслідування; 2) засобом реалізації взаємодії слідчого або детектива з працівниками оперативних підрозділів; 3) організаційним тактичним засобом ліквідації протидії з боку суб'єктів вчинення таких злочинів; 4) засобом реалізації тактичних прийомів, що вимагають сукупності дій слідчого та представників інших органів; 5) засобом алгоритмізації процесу розслідування розглядуваних злочинів [2, с. 15].

Розкриваючи поняття тактичної операції, В. Ю. Шепітько вважає, що воно означає поєднання однойменних і різнойменних слідчих (розшукових) дій, а іноді й організаційно-технічних заходів, спрямованих на виконання завдань розслідування в даній слідчій ситуації [3, с. 196].

Забезпечення ефективності будь-якої діяльності слід впроваджувати по чергову. Ділення процесу досудового розслідування на окремі частини надає можливість деталізації тактичних завдань розслідування та уточнення заходів, спрямованих на їх вирішення. У криміналістиці такі частини називають етапами розслідування. Указане можна і необхідно застосувати також щодо тактичних операцій, які, за загальним правилом, слід поділяти на тактичні операції початкового етапу розслідування та тактичні операції наступного етапу розслідування.

Тактичні операції початкового етапу розслідування прийняття пропозиції, обіцянки або одержання неправомірної вигоди службовою особою характеризуються пошуково-пізнавальною спрямованістю, визначаючи головним завданням виявлення та збір необхідної доказової інформації та її джерел.

До одних з тактичних операцій початкового етапу розслідування прийняття пропозиції, обіцянки або одержання

неправомірної вигоди службовою особою відносять тактичну операцію «Затримання на гарячому». Проведення тактичної операції «Затримання на гарячому» при вчиненні корупційних діянь можливо в нижченаведених слідчих ситуаціях. 1. За наявності достовірної інформації про підготовку до вчинення такого злочину: а) зафіксовано розмову про намір запропонувати, пообіцяти неправомірну вигоду службовій особі; б) стало відомо про час та місце домовленостей щодо предмета неправомірної вигоди. 2. Є заява про прийняття пропозиції, обіцянки неправомірної вигоди від особи, яка її пропонувала, або посередника таких дій. 3. Є заява про майбутнє одержання неправомірної вигоди від особи, яка її пропонувала, або посередника таких дій. 4. Є заява про систематичне одержання службовою особою неправомірної вигоди. 5. Є заява про факт вимагання службовою особою предмета неправомірної вигоди [4].

Не менш важливою тактичною операцією є «Викриття учасників прийняття пропозиції, обіцянки або одержання неправомірної вигоди». Дана тактична операція реалізовується шляхом проведення наступних слідчих (розшукових) дій: 1) допит підозрюваного, заявника, свідка тощо; 2) одночасний допит раніше допитаних осіб; 3) слідчий експеримент; 4) пред'явлення для впізнання; 5) обшук; 6) призначення та проведення судових експерти, а також негласних слідчих (розшукових) дій, таких як зняття інформації з електронних комунікаційних мереж та з електронних інформаційних систем.

Наступною тактичною операцією початкового етапу розслідування є «Документування процесу прийняття пропозиції, обіцянки або одержання неправомірної вигоди», яка реалізовується на базі комплексу негласних слідчих (розшукових) дій, які спрямовані на фіксацію спілкування учасників події та безпосереднього факту прийняття пропозиції, обіцянки або одержання предмета неправомірної вигоди.

До складу цієї тактичної операції входять: 1) залучення до конфіденційного співробітництва особи, у якої вимагають або пропонують надати неправомірну вигоду; 2) аудіовідео контроль особи та/або місця, зняття інформації з транспортних телекомунікаційних мереж та/або з електронних інформаційних систем з метою фіксації перемовин, пересувань і зустрічей учасників події; 3) контроль за вчиненням злочину у формі спеціального слідчого експерименту; 4) затримання одержувача неправомірної вигоди (посередника) відразу після її прийняття; 5) огляд місця події та/або обшук приміщення, ділянки місцевості чи транспортного засобу (залежно від того, де і за яких обставин відбулось передавання предмета неправомірної вигоди та затримання), особистий обшук особи, яка отримала неправомірну вигоду; 6) освідування особи з метою вилучення слідів спеціальних хімічних речовин (у випадку їх застосування); 7) допити підозрюваних і свідків щодо обставин прийняття пропозиції, обіцянки або одержання неправомірної вигоди [5].

Проаналізувавши наведені тактичні операції початкового етапу розслідування прийняття пропозиції, обіцянки або одержання неправомірної вигоди службовою особою слід констатувати, що, на відміну від послідовного проведення окремих слідчих (розшукових) дій, які не поєднані єдиною метою та нерідко порушують логіку пошуку доказів на підтвердження чи спростування висунутої версії, тактичні операції сприяють не тільки оперативності одержання необхідної інформації, але й усуненню перешкод, які створюються для її одержання.

Список використаних джерел

1. Журавель В.А. Тактичні операції в системі криміналістичних засобів протидії злочинності. *Вибр. твори. X.* : Вид. агенція «Апостіль», 2016. С. 186–193.
2. Великий тлумачний словник сучасної української мови / уклад. і голов. ред. В. Т. Бусел. К.; Ірпінь: ВТФ «Перун», 2002. 1440 с.
3. Криміналістика : підручник для студ. юрид. спец, вищ. закл. освіти / В. М. Глібко, А. Л. Дудніков, В. А. Журавель та ін. ; за ред. В. Ю. Шепітька. К.: Вид. дім «Ін Юре», 2001. 684 с.
4. Олійник С. В. Початковий етап та основні напрями розслідування прийняття пропозиції, обіцянки або одержання неправомірної вигоди службовою особою. : к.ю.н. : спец.. 12.00.09 2016.
5. Таркан О. М. Методика розслідування прийняття пропозиції, обіцянки або одержання неправомірної вигоди службовою особою органом поліції : дис...док. філософії : спец.. 081 право : 2021. Харків.

Акулінічева Дарія Олексіївна,

здобувачка ступеня вищої освіти бакалавра
ННІ № 1 Національної академії
внутрішніх справ

Науковий керівник:

Кошинець Маріанна Ігорівна,

професор кафедри економічної безпеки
та фінансових розслідувань Національної
академії внутрішніх справ, кандидат
економічних наук, доцент

ПОРІВНЯЛЬНИЙ АНАЛІЗ КОМПЛЕКСНОЇ РЕВІЗІЇ ВІД СУДОВО-БУХГАЛТЕРСЬКОЇ ЕКСПЕРТИЗИ

Фінансово-господарський контроль має такі складові елементи як ревізія та судово-бухгалтерська експертиза. Використовуючи загальні методи і процедури економічного контролю, обидва проводять аналіз фінансово-господарської діяльності підприємств та організацій. Крім того, обидва використовують однакові джерела інформації ,такі як первинна бухгалтерська документація та